

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความพึงพอใจ
ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2

Characteristics of School Administrators that Affect the Teacher's Job
Satisfaction in Khuen Banglang Cluster under Yala Primary Educational
Service Area Office 2

¹ปิย สุติสุสดี (Pyha Sudisusadee)

²ณพัฐธิกา ปิติเลิศศิริกุล (Napatthika Pitilerdsirikul)

³โนรีณี เบ็ญจวงศ์ (Norinee Benchawong)

สถาบันรัชต์ภาคย์ (Rajapark Institute)

Email: b_norinee@hotmail.com

Received January 28, 2021; Revised April 30, 2021; Accepted July 15, 2021

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the characteristics of school administrators; (2) to study teacher's job satisfaction; and (3) to study characteristics of school administrators that affect the teacher's job satisfaction, in Khuen Banglang Cluster under Yala Primary Educational Service Area Office 2. The population consisted of administrators and teachers of the schools. The samples were randomized by stratified random sampling. The samples were 118 informants. The research instrument was a questionnaire. The reliability was 0.919. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The results of the research were as follows: 1. The levels of the characteristics of school administrators, overall and specific was in the high level, the personality characteristics were ranked the highest, followed by the professional skills, the leadership and the knowledge and competence in management were in the lowest rank; 2. The levels of the teacher's job satisfaction, overall and specific was in the high level, the motivators factor was ranked the highest, followed by the hygiene factor were in the lowest rank; and 3. The characteristics of the school administrators which affect in the teacher's job satisfaction, there was only one component: professional skills. The effective to predict accounted for 34.30 percent.

Keywords: Characteristics; Job Satisfaction; Yala

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู และ (3) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.919 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ตามลำดับ 2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยเชิงจิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านจรรยาบรรณ ตามลำดับ 3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีเพียงตัวแปรเดียว คือ ด้านทักษะวิชาชีพ โดยสมการถดถอยมีอำนาจในการทำนายคิดเป็นร้อยละ 34.30

คำสำคัญ: คุณลักษณะ; ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน; ยะลา

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กำหนดให้การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Office of the National Education Commission, 1999) สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยทางการศึกษาที่สำคัญ การขับเคลื่อนสถานศึกษาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นมืออาชีพ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำหนดทิศทางของสถานศึกษาในกิจกรรมด้านต่างๆ ให้บรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ จัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านของการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องเป็นผู้ชำนาญทางการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย (Vehachart, 2012)

การศึกษาของ Kingkaew (2018) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญในการปฏิบัติงานของครูและคุณลักษณะของผู้บริหารบางประการมีอิทธิพลในการทำนายขวัญในการปฏิบัติงานของครูได้ การบริหารที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นสำคัญสอดคล้องกับ Thamaprasert (2019) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Wata (1995) เสนอว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้าน

ความรู้ความสามารถทางการบริหาร และด้านทักษะวิชาชีพ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับที่พึงประสงค์เป็นไปตามทัศนะของครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ก็จะส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษานำมาซึ่งผลสำเร็จของการบริหารงาน และเป็นปัจจัยทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตนักเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการทางด้านการบริหารการศึกษาจึงตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อประกอบการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ทางด้านการบริหารสถานศึกษาในเขตสามจังหวัดภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร คือ บุคลากรครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
2. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเลือกจากประชากร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประกอบด้วย
ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ระยะเวลาในการทำการศึกษารวมตั้งแต่ กันยายน ถึง ตุลาคม 2563

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

Wata (1995) เสนอว่าผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะสำคัญ 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร และคุณลักษณะด้านทักษะวิชาชีพ ซึ่งถ้ามีคุณลักษณะดังกล่าวก็จะเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและเกิด

ประสิทธิผล ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ดังเช่น Atiwithayaporn (2011) กล่าวว่า ผู้บริหารควรถึงตระหนักถึงบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและหมั่นฝึกฝนจนเป็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏแก่สายตาของคนทั่วไป เพราะนั่นคือสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับนับถืออันจะส่งผลถึงการร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานอีกด้วย สำหรับคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือการแสดงออกของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยผู้นำและผู้ตาม โดยที่ผู้นำจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตามและพฤติกรรมเหล่านั้นจะก่อให้เกิดผลตามที่ผู้นำต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Beema, 2016) และผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ดีและมีความสามารถในการบริหารจะเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือศรัทธาจากบุคลากร (Tongluea & Boonsong, 2016) ในส่วนของคุณลักษณะด้านทักษะวิชาชีพ ได้มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างชัดเจนว่า ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรอบรู้ประกอบวิชาชีพเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นใจให้กับสังคม ดังความในมาตรา 53

แนวคิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) ซึ่งถูกพัฒนาโดยเฟรดริก เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) ในปี ค.ศ. 1950-1959 เสนอแนะว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 2 แนวคิด คือ แนวคิดที่มีขอบเขตจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ไปยังความไม่พึงพอใจ (No Satisfaction) และการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) และแนวคิดที่มีขอบเขตจากความไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) ไปยังการไม่มีความไม่พึงพอใจ (No Dissatisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) หรือกล่าวได้ว่า ทฤษฎีสองปัจจัย ประกอบด้วย (1) ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการปฏิบัติงาน และ (2) ปัจจัยสุขอนามัยหรือปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน (Kalyanamitra, 2016)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 169 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บแบบสอบถามโดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตั้งคำถามแบบปลายปิดและกำหนดข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามหลักของ Likert Scale 5 ระดับ
3. นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.919
4. นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจำนวน 118 ชุด
5. นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่ได้รับกลับมา พร้อมตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และบันทึกข้อมูลทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคำนวณทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และข้อมูลที่ประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ ระดับความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับความคิดเห็นด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยมีสถิติที่ใช้ประกอบไปด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Silpcharu, 2012)

2. ผู้วิจัยได้ใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) สำหรับการอธิบายผลการศึกษาด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) โดยใช้วิธีการ stepwise เพื่อให้สามารถลดตัวแปรอิสระเฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น (Prasitratthasin, 2013) โดยที่ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ทำนายตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านที่	ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านบุคลิกภาพ	4.13	.56	มาก
2	ด้านภาวะผู้นำ	4.02	.54	มาก
3	ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร	4.01	.57	มาก
4	ด้านทักษะวิชาชีพ	4.07	.51	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.06	.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยสุดได้ คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.13$) ด้านทักษะวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.07$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.02$) และด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ด้านที่	ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านปัจจัยจูงใจ	4.13	.55	มาก
2	ด้านปัจจัยค้ำจุน	3.95	.56	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.04	.56	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่าอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยสุดได้ คือ ปัจจัยจูงใจ ($\bar{X} = 4.13$) และปัจจัยค้ำจุน ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

ตัวแปร	B	Beta	t-value	R	R ²
X ₄	.585	.585	7.775**	.585	.343
ค่าคงที่ (Constant)	1.651				

** p < 0.01, SE = .27

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะวิชาชีพ (X₄) เป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายการผันแปรของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูได้ดีที่สุด สามารถอธิบายการผันแปรของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 34.30 (R² = .343)

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีข้อคำถามผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Sukkaen (2014) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับแรกสุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะนำไปสู่การได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมทั้งทางด้านส่วนตัวและอาชีพการงาน บุคลิกภาพที่ดีเป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไป ทำให้สามารถสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ อย่างราบรื่น ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของชีวิตตามไปด้วย

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Owattassanee (2014) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทั้งด้านปัจจัยจูงใจและด้านปัจจัยค้ำจุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ตามทฤษฎีของเฮอริชเบอร์ชกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้น ถ้าผู้บริหารนำปัจจัยจูงใจไปใช้จูงใจผู้ปฏิบัติงานก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยที่หากผู้บริหารไม่ได้จัดปัจจัยเหล่านี้ไว้จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. จากผลการศึกษาที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะวิชาชีพเป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายการผันแปรของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูได้ดีที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Laohapichatchai (2017) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็น

ความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารหรือผู้นำนอกจากจะมุ่งทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กรแล้วยังต้องสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ตามด้วย เพราะความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นผลมาจากอิทธิพลภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสำคัญ (Prachongchit & Thongmeesri, 2013)

สรุปผล

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานและความสำเร็จขององค์กร ทั้งต้องหาแนวทางในการตอบสนองความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูภายในสถานศึกษา เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ โรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีกริยาท่าทางที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักการวางตนอย่างเหมาะสม และแต่งกายให้สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ เพราะบุคลิกภาพที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกจะถือว่าเป็นความน่าเชื่อถือและเกิดความประทับใจต่อผู้ที่พบเห็นเป็นอันดับแรก

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยคำจูง ตามลำดับ แสดงว่า ครูในโรงเรียนได้รับปัจจัยคำจูงน้อยกว่าปัจจัยจูงใจ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเพิ่มปัจจัยคำจูงให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของครูในโรงเรียน เนื่องจากหากปราศจากปัจจัยคำจูงที่เพียงพอจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้

3. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะวิชาชีพ เป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายความพึงพอใจในการปฏิบัติของครูโรงเรียนกลุ่มเขื่อนบางลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางในการสนองความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาทิ การส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น บริหารงานแบบมีส่วนร่วมให้ทีมงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรอื่นได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเพิ่มเติมตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ อาทิ ตัวแปรด้านภูมิหลังทางสังคม หรือการปรับตัวแปรทำนายเป็นตัวแปรอื่นๆ อาทิ ความผูกพันต่อองค์กร เป็นต้น

2. ทำการออกแบบการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านวิชาชีพที่มีผลต่อขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา

References

- Atiwithayaporn, J. (2011). *Principle and Theory of Educational Administration* (2nd ed.). Songkhla: Thanksin University.
- Beema, M. (2016). The Relationship between Transformational Leadership of School Administrators and Morale Encouragement in Working of Teachers under Yala Primary Educational Service Area Office. *Journal of Yala Rajabhat University*, 11(1), 1–18.
- Kalyanamitra, K. (2016). Two Powerful Motivation Factors to Success. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 6(3), 175–183.
- Kingkaew, C. (2018). *School Administration Characteristics Affecting Teachers' Morale in Working under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1*. Master of Education (Educational Administration). Rajabhat Rajanagarinda University.
- Laohapichatchai, T. (2017). *Administrator's Traits and Teacher's Job Satisfaction in the Schools under the Secondary Educational Service Area Office 3*. Master of Education (Educational Administration). Silpakorn University.
- Office of the National Education Commission. (1999). *National Education Act of B.E. 2542 (1999)*. Bangkok: Office of the National Education Commission.
- Owattassanee, L. (2014). *Work Performance Satisfaction of Teachers in Child Development Centers Under Local Administration Organizations in Chanthaburi Province*. Master of Education (Educational Administration). Rambhai Barni Rajabhat University.
- Prachongchit, S., & Thongmeesri, S. (2013). Factors of Administrator Characteristics, Teacher Job Descriptions, and Teacher Working Motivations Affecting on the Performance Quality of Private School Teachers. *Panyapiwat Journal*. 5(1), 41–53.

- Prasitratthasin, S. (2013). *Applications of Statistical Methods in Research* (6th ed.). Bangkok: Sam Lada.
- Silpcharu, T. (2012). *Research and Data Analysis with SPSS and AMOS Statistics*. (13th ed.). Bangkok: Business Research & Development Institute.
- Sukkaen, W. (2014). *Leadership Characteristics of School Administrators as Perceived by Administrators and Teachers in Schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3*. Master of Education (Education Administration). Kanchanaburi Rajabhat University.
- Thamaprasert, U. (2019). Characteristics of School Administrators Affecting Effectiveness of Academic Administration in Schools under the Office of Ratchaburi Primary Educational Service Area 1. *Journal for Social Sciences Research*, 10(2), 149–167.
- Tongluea, S., & Boonsong, K. (2016). Characteristics and Administrative Behaviors of School Administrators Affecting Culture Quality of Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 1055–1068.
- Vehachart, R. (2012). *Basic educational administration*. (7th ed.). Songkhla: Numsin Printing.
- Wata, C. (1995). *Desirable Characteristics of Provincial Educational Superintendents within the Next Decade (A.D. 1995–2005)*. Doctor of Education (Education Administration). Srinakharinwirot University.